

Bohoslužby v Zábřehu 25.prosince 2021

J 1,1-18

Milé sestry, milí bratři, říká se, že slovo dělá muže. Nikoliv svaly, hrubá síla, mnoho ostatních dovedností, ale slovo. Tedy takové zdánlivé nic. Vždyť slov je kolem nás hodně. Často je už ani nevnímáme, protože zazní a odezní, slova přijdou a zase odejdou. Jenže zde asi nemůžeme říct, že čím víc slov, tím víc muž, tím víc člověk. Mluví se o slovu nikoliv slovech. Nejde o kvantitu, ale kvalitu slova.

Slovo je taková velice zvláštní věc. Můžeme ho zkoumat, rozebírat, hrát si s ním. Ze školy si jistě vzpomenete, že slovo je tvořeno množstvím hlásek. Je tedy z něčeho složeno. A nebo to můžeme říct ještě trochu jinak. Hlázky jsou prostě cosi sice důležitého, ale samo o sobě nevýrazného, neužitečného. Pravda, někdy stačí nějaký ten skřek, zvukový projev, abychom pochopili, co se nám dotýčný snaží sdělit. Ale jinak už od malička děti různé hlázky skládají, kombinují, až vypustí své první slovo. To je takový důležitý okamžik jejich života. Všem těm hláskám daly srozumitelnou podobu a my víme, že se tu profiluje člověk. Slovo tedy dává hláskám smysl, tvoří z nich něco konkrétního. Je zajímavé, že o tom vlastně čteme už na začátku Bible. Bůh promluvil, řekl slovo a stalo se něco úžasného, velkolepého. Boží slovo dalo hlíně tvar a život, zrodil se člověk. Ne nadarmo tedy mnozí myslitelé docházejí k závěru, že slovo je takový princip, základ celého vesmíru, stojí na něm svět. Slovo totiž ukazuje, že různé hlázky se neposkládaly dohromady jen tak samy náhodně, ale kdosi je uspořádal, dal jim jejich podobu. Slovo tak nejen něco sděluje samo o sobě, ale také ukazuje k tomu, kdo je tvoří, kdo je jeho autorem. Slovo z kupy atomů dělá muže, ale i ženu, zkrátka člověka. Slovo je projevem života. Už přeci od dob biblických praotců si vyznavači Hospodina uvědomovali, že jejich Bůh je jedinečný v tom, že mluví. Zaznívá od něj slovo. Projevuje se slovem. Nikoliv podobou, silou, pohromami, ale slovem. Volá Abrahama k víře, volá Mojžíše k dílu vykoupení, volá proroky k jejich dílu. A když dává svému lidu Zákon, stojí na počátku, že promluvil tato slova. Promlouvá slovo, které vede k životu. Když řekne evangelista Jan, že na počátku bylo slovo, promítá do toho právě celou tuto zkušenost Božího lidu. Slovo je něco, co tvoří, co dává život, něco, co ukazuje k jedinečnosti Boha, kterému patříme.

Na počátku bylo slovo. Můžeme si představit stvořitelské Boží dílo, ale také věci mnohem bližší. Co třeba slovo Marie a Josefa? Tedy vyznání Marie: „Jsem služebnice Páně, staň se mi dle tvého slova!“, nebo přímo nevyřčené, ale jasné Josefovo slovo, že jde do toho, i když celá ta událost s Mariiným těhotenstvím smrdí velkým průšvihem a věští spíše těžkosti než nějakou

romantiku? Toto si myslím, že jsou slova, která můžeme také postavit na počátek Božího díla spásy. Vždyť ukazují oddanost, odvahu a hlavně důvěru v Boží moc.

Vánoce jsou časem, kdy zazní jistě mnoho slov. Chceme přeci druhým sdělit hodně hezkých věcí a slova jsou u toho důležitá. On samozřejmě takový pěkný dárek pod stromečkem udělá člověku radost, promluví k němu. Ale spíš si do něj promítneme, co sami chceme slyšet. Dárek tak nenahradí slovo. Slovo je mnohem konkrétnější, osobnější. A navíc, slovo přeci zní, takže ten, kdo je sděluje, musí být blízko, musí být přítomný. To je důležitý poznatek o slovu. Slovo nezní z prázdnoty, jen tak odnikud. Má svůj konkrétní zdroj. Slovo předpokládá vztah. Jsme-li těmi, kdo slovo přijímají, musí být na druhé straně někdo, kdo slovo posílá. Přemýšlejme o tom, když nasloucháme různým slovům. Kdo je říká a jaký k nám má vztah? Ono přeci jen zaznívá i v tomto čase mnoho slov. Jaký mají zdroj?

Slovo se zdá být takové nic. Možná nám to běží hlavou, když mnohá slova pouštíme ze sebe ven. Přeci jsem tolik neřekl, jsou to jen řeči. Ovšem ani prázdné tlachání není prázdným slovem. Něco říká, něco v sobě nese, také potom nějak působí. Slovo je možná takové nic, ale má velikou moc. Slovo je projev ducha. Ten také není vidět, není hmatatelný, ale přesto působí na lidský život, ovlivňuje naše jednání. Každé slovo tedy něco sděluje. Ukazuje ke vztahu, kterým může být zájem ale také lhostejnost. Může v něm být pravda, ale také klam.

Vánoce jsou svátkem slova. Nikoliv jen mnoha slov podobným vánočnímu cukroví. Tedy takových, která jsou sladká, vypadají lákavě, ale nenasytí a člověku po nich může být s odstupem času i špatně. Vánoce jsou svátkem slova, které je konkrétní, mění náš svět, zasahuje do našich životů. Jsou svátkem slova přicházejícího od Boha. Je to takové zvláštní slovo. To slovo působí, můžeme je vnímat, ale přesto ho neslyšíme tak napřímo, jako slyšíme slova svých blízkých a přátel. Je to slovo, které stojí na počátku každého z nás. Tedy slovo, které z útržků, hlásek jednotlivých dní, dává dokupy náš život, dává mu smysl, obsah. Ale nejen to. Evangelista Jan o tomto slově mluví, že se stává tělem. Můžeme tomu rozumět tak, že všechno, co Bůh řekl, to plní. Co slíbil, to činí. Jeho slovo se tak ukazuje jako důvěryhodné, jako to pravé slovo, které dělá muže. Tedy slovo, které vydává svědectví o spolehlivosti.

Janovým slovům ale můžeme rozumět i trochu jinak. Boží slovo je pro nás důležité. Slyšelo ho mnoho svědků, kteří mu dali grafickou podobu. Boží slovo zní z úst různých služebníků, jenž si sám k tomu povolal. Zní tak trochu jakoby zpoza opony. Za ní můžeme ledasco tušit, vnímat, ale nedostává se nám před oči nic konkrétního. Stále visí ve vzduchu otázka, kdo to k nám vlastně mluví? Jaký je ten druhý, který s námi chce komunikovat, chce být naším přítelem, chce nás provázet? I přátele, které slyšíme dnes spíš ze sluchátka telefonu, chceme někdy vidět, chceme si je tímto způsobem konkretizovat. Slova, která se týkají našeho života, jsou přeci

hodně důležitá na to, abychom si za nimi představili někoho konkrétního, abychom měli jasno v tom, kdo je jejich autorem, jaký je ten, který k nám mluví. Na tyto otázky Bůh odpovídá narozením Ježíše. Stává se sám jedním z nás, stává se skutečným člověkem. Nemluví s námi jako nějaký prelud, jako nějaký počítač, či cokoliv podobného. Mluví s námi jako člověk, jako jeden z nás. Tím dává svému slovu velikou moc. Když vidíme Ježíše, když slyšíme jeho slova a jsou nám dosvědčeny jeho skutky, máme před očima toho, který nám svým slovem vdechl život.

Ježíšovo narození je jako světlo, které pronikne oponou a ukáže k tomu, který je za ní. Je světlo, které do pochybností vnese jasno. Je světlo, které ukáže, odkud přichází slovo, které smíme slyšet. Sami jsme zváni, abychom o tomto světle vydávali svědectví. Je to potřeba. Jak už to bývá, vánoční čas je zaplaven spoustou světla. Vytvoří krásnou atmosféru, vytvoří pocit, jak hezky je vše vidět. Ovšem tato světla zase rychle zhasnou. Jejich záře odezní stejně rychle, jako odezní mnoho slov, která kolem nás proletí. Jedno světlo a jedno slovo však zůstane. Sami toho smíme být svědky.

Slovo. Slovo dělá muže, slovo utváří každého z nás. Co o nás vypovídá naše slovo? Kam ukazuje, co přináší? Je světlem? Je pomocí? Posvítí, nebo oslní? Vnese do života druhých pokojný řád, nebo spíš vyvolá chaos? Když slyšíme o slovu, které se stává tělem, nemůžeme sami jinak, než přemýšlet o tom, čím se stává naše slovo. Slovo je přeci součástí vztahu, má svého konkrétního adresáta. Víme, kdo k nám promluvil, víme, odkud k nám přišlo slovo. Je na nás, abychom našli, kam toto slovo má pokračovat. Je na nás, aby se slovo stále stávalo tělem a přebývalo mezi námi.

Pane Ježíši, přišel jsi, abys nám ukázal ke svému Otci. Přišel jsi, aby naše slova přinášela tvůj pokoj a život. Prosíme, nauč nás slyšet tvé slovo, které dává smysl a cíl každému lidskému životu.

Amen.